

FONS SOLÉ FABREGAT

Miravet, 1916 – Barcelona, 2015

FILMOTECA DE CATALUNYA

Àrea de Documentació – Biblioteca de Cinema

Contingut

1. Descripció del Fons Solé Fabregat	3
2. Inventari.....	6
CARTELLS	6
CARICATURES	6
RETRATS	6
ANUNCIS PUBLICITARIS.....	7
ALTRES.....	7
Annex. Biografia feta per la neboda-néta Maria Elías	8

1. Descripció del Fons Solé Fabregat

ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

Codi de referència:	CAT XXX BCN Filмотeca de Catalunya Solé Fabregat LL/197
Nivell de descripció:	Fons
Títol:	Fons Solé Fabregat
Data:	Dates de creació: anys 40
Volum i suport:	6 paquets (39 unitats documentals simples), fotografies, dibuixos i cartells

ÀREA DE CONTEXT

Nom del productor: Antonio-Venancio Solé Fabregat

Història del productor:

Antonio-Venancio Solé Fabregat (Miravet (Tarragona), 1916 – Barcelona, 2015), dibuixant.

Amb 18 anys i ple de vida juntament amb el seu germanastre dos anys major, van decidir marxar de Miravet per trobar treball a la gran ciutat.

Orfe de mare en morir quan va complir els 2 anys i de pare una mica més tard, es van veure obligats a treballar des de molt joves. Amb l'ajut d'un familiar van entrar a treballar a la fàbrica tèxtil *Colonia Sedó* a Esparreguera, traient els fils encallats a l'interior de les màquines.

Amb 20 anys i amb ideologia llibertària, decideix prendre les regnes del seu destí afiliant-se a la CNT. Incondicional de Durruti s'apunta per anar al front amb el bàndol republicà; no se sap si es veu implicat en la batalla de l'Ebre, on va morir un germà seu, o potser a la de Terol. Amb la retirada quan va travessar els Pirineus per entrar a França on va estar internat al camp d'Argelers, poc abans de l'esclat de la Segona Guerra Mundial.

Ja no va tornar a Espanya fins gairebé jubilar-se tot i que venia a passar els estius, però la seva residència era París. Com va estar ferit de guerra ja no va tornar a les trinxeres. Cap a 1947-48 a causa d'un brot de tuberculosi va estar ingressat durant un temps a un sanatori anti-tuberculós.

Allà va poder desenvolupar la seva faceta com a dibuixant. El director del centre en veure la destresa i facilitat que tenia amb el dibuix li va deixar una sala-taller

perquè pogués treballar al seu aire; aquest sanatori disposava d'un Cineclub, i li va encarregar que se n'ocupés de la programació de les pel·lícules. Agraït va assumir la responsabilitat presentant cada setmana els cartells dibuixats amb els seus protagonistes o amb algun altre motiu que li pogués inspirar el tema de la pel·lícula.

Degut a les dificultats d'aquella postguerra no va poder dedicar-se professionalment al disseny gràfic i va haver d'escollir una altra professió que li permetés viure.

Extret de: Reial Cercle Artístic. Institut Barcelonès d'Art. *Exposició de Cartells de Cinema d'A.-V. Solé Fabregat* [en línia]. [Consulta: 27 de setembre de 2023]. Disponible a: <<https://www.reialcercleartific.cat/ca/programes-i-activitats/2023-exposicio-de-cartells-de-cinema/>>.

Història arxivística:

El fons ha estat sempre en les seves mans i, posteriorment, a les de la seva família.

Dades sobre l'ingrés:

El setembre de 2023, la seva família va dipositar el fons en règim de comodtat a la biblioteca de la FilmoTeca.

ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

Abast i contingut:

El fons correspon als dibuixos realitzats a les cartes enviades a la seva germana amb residència a Barcelona i als cartells dels films realitzats pel cineclub del sanatori al qual va estar ingressat amb motiu de la tuberculosi.

Per la qual cosa el fons és una important font d'informació tant per a l'estudi de la seva persona, com per a l'estudi dels cineclubs i dels cartells cinematogràfics.

Sistema d'organització:

Degut a les dimensions del fons i la tipologia dels documents no s'ha creat cap sistema d'organització.

Informació sobre avaluació i tria:

No s'ha realitzat cap actuació d'avaluació i tria.

Incrementos:

No es preveuen.

ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

Condicions d'accés:

Documentació de lliure accés amb finalitat d'investigació. Per consultar la documentació, serà necessari visitar la biblioteca amb petició prèvia dels documents i cita concertada.

Condicions de reproducció:

La reproducció de documents s'ha de dur a terme d'acord amb les normes de la Biblioteca del Cinema.

Llengües i escriptures dels documents:

Predomina el francès.

Característiques físiques i requeriments tècnics:

En general, la documentació presenta un bon estat de conservació.

Instruments de descripció:

S'han confeccionat dos instruments de descripció: la fitxa NODAC del fons i un inventari d'unitats simples.

ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

Existència i localització de reproduccions:

Tenim una còpia digital del fons que es pot consultar a la Biblioteca del Cinema i al Repositori de la Filmoteca de Catalunya.

Accessible a: <https://repositori.filmoteca.cat/handle/11091/81309>

ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

Autoria i data(es): Laura Jurado, setembre de 2023

Fonts:

- La pròpia unitat de descripció.
- La informació proporcionada per la seva neboda-néta Maria Elias.
- Reial Cercle Artístic. Institut Barcelonès d'Art. *Exposició de Cartells de Cinema d'A.-V. Solé Fabregat* [en línia]. [Consulta: 27 de setembre de 2023]. Disponible a: <https://www.reialcercleartific.cat/ca/programes-i-activitats/2023-exposicio-de-cartells-de-cinema/>.

Regles o convencions:

Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC). Barcelona: Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. Subdirecció General d'Arxius i Associació d'Arxivers de Catalunya, 2006.

2. Inventari

CARTELLS

Contingut	Topogràfic
Cartells de cinema	
Le cuirassé potemkine (Bronenosets Potemkin, 1925, Sergei Eisenstein)	LL197_GRÀFIC
La chevauchée fantastique (Stagecoach, 1939, John Ford)	LL197_GRÀFIC
Les visiteurs du soir (1942, Marcel Carné)	LL197_GRÀFIC
Quai des orfèvres (1947, Henri-Georges Clouzot)	LL197_GRÀFIC
Quelque part en Europe (Valahol Európában, 1947, Géza von Radványi). Cedit per: José Miguel Timoneda	LL197_GRÀFIC
Vivre en paix (Vivere in pace, 1947, Luigi Zampa)	LL197_GRÀFIC
Appelez norte 777 (Call Northside 777, 1948, Henry Hathaway)	LL197_GRÀFIC
Bataille de l'eau lourde (Kampen om tungtvannet, 1948, Jean Dréville i Titus Vibe-Müller)	LL197_GRÀFIC
Le champion (Champion, 1949, Mark Robson)	LL197_GRÀFIC
Les marins de l'orgueilleux (Down to the Sea in Ships, 1949, Henry Hathaway)	LL197_GRÀFIC
Le troisi eme homme (The Third Man, 1949, Carol Reed)	LL197_GRÀFIC
Quand les vautours ne volent plus (Where No Vultures Fly, 1951, Harry Watt)	LL197_GRÀFIC
Le serment du chevalier noir (The Black Knight, 1954, Tay Garnett)	LL197_GRÀFIC
Altres cartells	
Paisatge del Japó amb una dona vestida de forma tradicional, una pagoda, un llac amb vaixells navegant i el mont Fuji	LL197_GRÀFIC
Conférence de M. Cousin avec vues en couleurs sur la Finlande	LL197_GRÀFIC
Louis Mahuzier vous acontera ses dernieres aventures Au pays des kangourous	LL197_GRÀFIC

CARICATURES

Contingut	Topogràfic
Una làmina amb caricatures dels ciclistes Valentin Huot, Raphael Géminiani i Miguel Poblet, el compositor Georges Ulmer i l'expresident de la Republica Francesa René Coty	LL197_GRÀFIC

RETRATS

Contingut	Topogràfic
Dibuix a carbonet de l'actriu, cantant i escriptora Brigitte Bardot	LL197_GRÀFIC
Dibuix d'Antonio Venancio	LL197_GRÀFIC
Dibuix de l'escriptor i polític Alphonse Marie Louis Prat de Lamartine	LL197_GRÀFIC
Dibuix de l'escriptor i polític Victor Hugo	LL197_GRÀFIC
Dibuix a carbonet d'una nena sense identificar	LL197_GRÀFIC
3 dibuixos de dones i una nena sense identificar	LL197_GRÀFIC

ANUNCIS PUBLICITARIS

Contingut	Topogràfic
Anunci de la nova estilogràfica de la marca Malpyx	LL197_GRÀFIC

ALTRES

Contingut	Topogràfic
Dibuix d'un bou	LL197_GRÀFIC
Dibuix d'un soldat	LL197_GRÀFIC
Dibuix d'una dona en banyador	LL197_GRÀFIC
Dibuix d'una parella seminua en posició de ballar	LL197_GRÀFIC
6 sobres de cartes amb dibuixos fets per ell	LL197_GRÀFIC
3 fotografies d'Antonio Venancio a l'estudi	LL197_GRÀFIC

Annex. Biografia feta per la neboda-néta Maria Elias

La memòria històrica del 36 al 45 ens ha remogut la consciència; continuarem contant-la per continuar destapant relats silenciats dels nostres avantpassats que per por o vergonya van callar. Incomprensible per molts, necessari per altres, com un desenllaç irreparable i traumàtic pels que ho van patir.

Aquest és el cas del meu tiet, que amb tant recel guardava les seves vivències de forma hermètica. Treure-li informació va ser tot un pelegrinatge en desviar el tema subtilment quan s'apropava a un passatge en el qual no volia aprofundir.

Més tard vaig entendre el seu silenci quan vaig esbrinar el motiu de tant odi, impotència i ressentiment.

Amb 18 anys i ple de vida juntament amb el seu germanastre dos anys major, van decidir marxar de Miravet (Tarragona) per trobar treball a la gran ciutat.

Orfe de mare en morir quan va complir els 2 anys i de pare una mica més tard, es van veure obligats a treballar des de molt joves. Amb l'ajut d'un familiar van entrar a treballar a la fàbrica tèxtil *Colonia Sedó* a Esparreguera. Aquelles maquinàries tèxtils s'embussaven amb freqüència en trencar-se els fils per dins, amb aturades de temps que frenaven la producció i consegüentment amb pèrdues econòmiques; el patró va trobar ràpidament la solució utilitzant nens, que al tenir les mans petites, podien introduir els seus ditets dins d'aquella maquinària i traient fàcilment els fils trencats. Allà van estar els dos germans treballant a la colònia i amb molt poques hores d'estudi.

Aprofitant la conjuntura torno al fil on ens havíem quedat.

Arribant amb 18 anys a Barcelona, l'ambient estava caldejat i es van trobar amb un moviment obrer revolucionari durant la 2a República espanyola que va ser la revolució vaguista de 1934, organitzada pel PSOE i UGT, i terminant en un fracàs total d'aquest moviment. Morts, víctimes, processats... Totes aquestes vagues feien olorar una bestreta de la Guerra Civil.

No obstant al viure aquest caos, en aquell país desestructurat i caòtic, es va anar apropant al moviment sindicalista i va acabar afiliant-se a la CNT. El juliol de 1936, després de l'alçament del Marroc, Barcelona es va convertir en un desordre i confusió total i és quan la CNT dona la consigna revolucionària. Es declara en vaga general tota Espanya. L'aixecament era imminent i la CNT demana que s'obrin les casernes per disposar de les armes a disposició de les forces obreres per defensar davant la reacció del que podia passar. El meu tiet estava disposat a lluitar fins al final amb tal d'albirar un camí de prosperitat, sensatesa i coherència.

Els membres d'aquests comitès eren milicians i el meu tiet era un d'ells juntament amb el seu germanastre, el seu líder Durruti sindicalista i anarquista revolucionari s'havia convertit en un dels màxims defensors de Barcelona. Aquells dies tan crucials els voluntaris se sumaven també a la lluita contra el feixisme.

Aparentment, es va poder impedir l'aixecament i la victòria va ser celebrada a la ciutat Condal, però la Guerra Civil ja donava senyals obertament d'irrupció i el govern republicà estava perdent força davant els esdeveniments.

Pocs dies després, la columna Durruti, va sortir de Barcelona per dirigir-se a Saragossa, i els dos germans estaven disposats a lluitar per la llibertat de la ciutat de la càrrega feixista i estendre la revolució social.

Pel camí, arribant a Quinto d'Ebro (Saragossa) es van iniciar els primers confrontaments produint-se duríssims combats i causant nombroses baixes; el seu germanastre dormia amb molts sobresalts, malsons i moments d'esquizofrènia, recuperant-se al matí. Els voltants de Quinto d'Ebro estaven fortificades i per protegir-se dels atacs havien construït un gran nombre de trinxeres; no obstant l'angoixa s'anava apoderant d'ell i cada vegada que escoltava els avions sobrevolar la zona, li entraven atacs de pànic.

Durant aquelles jornades es van lliurar sagnants combats als carrers on molts van morir. El perill era constant i havien de resguardar-se a les casernes per defensar-se i poder continuar lluitant; lamentablement les crisis del seu germà s'anaven repetint amb marejos i al·lucinacions.

A una d'aquelles matinades, sense previ avís i mentre carregaven els seus fusells a les casernes, una bomba mortífera va caure dintre de la rasa deixant calcinats a tres companys, en aquell moment el seu germà trastocat, va començar a cridar desesperadament i enfurismat va sortir per abalancar-se sobre l'enemic, rebent una descàrrega de metralla que el va matar a l'acte.

El meu tiet va trigar diversos anys a superar aquella imatge, estava clar que la seva intenció era suïcidar-se; tot i que mai va superar aquella pèrdua, i durant molt temps va patir insomni i crisis agudes d'ansietat.

Pocs dies després del succés i durant la contesta, se sent acabat sense ànim de continuar combatent, convençut que no serveix per res, però la seva desídia li causaria un revés inesperat. De cop en una treva, i completament absent en els seus pensaments, l'enemic torna a atacar i una bala li va travessar la jugular, sortint-li per l'esquena. Els seus companys alertant immediatament la pèrdua de sang a l'esgarrar-li la vena aorta i el traslladen a l'infermeria del centre hospitalari amb diagnòstic reservat i una esperança de vida inexistent, tement el pitjor.

- Però no era la meva hora!... (em murmura a l'oïda)

Moment que em vaig sobresaltar tornant a la realitat, tot seguit es va descordar la camisa per ensenyar-me la cicatriu. Era profunda entre el coll i la clavícula i es podia veure la forma de la bala, em va impressionar tant veure-li la ferida que em vaig transportar de nou a l'any 36... 37... 38... 39.

Abstraïda i amb ànsia de saber més li vaig dir que si us plau prosseguís, però no em va voler explicar més. Només em va dir que no va tornar a les casernes. Vaig notar el seu cansament i decaïment; vaig encendre la ràdio i li vaig deixar posada una emissora de música clàssica. No obstant no anava a quedar-me amb la incògnita, volia saber que havia passat després.

Passats uns dies, em vaig apropar a veure'l, estava assegut a la terrassa i el vaig sorprendre amb un parell de puros Montecristo per celebrar el partit de futbol guanyat pel Barça la nit anterior.

Més content que unes pasqües, i amb els ulls brillants com safirs, em va convidar a seure al seu costat, i em vaig atrevir llavors a preguntar-li subtilment per la seva "fugida" a França.

Em va corregir al moment - No va ser una fugida, va ser un exili.

A l'acabar la Guerra Civil i guanyar les tropes feixistes es va veure obligat, igual que milers i milers d'espanyols que van prendre la determinació de marxar-se a França, juntament amb altres companys republicans que van emprendre el mateix camí.

Arribats a la frontera els francesos espantats en veure l'allau d'espanyols entrar en manada, van prendre mesures restrictives i comencen a repartir els refugiats per camps i platges de la costa mediterrània, deixant-los abandonats en condicions infrahumanes. Afortunadament, el meu tiet va passar poc temps a Argelès-sur-Mer en aconseguir treball al sector agrícola, també els seus companys van ser contractats i destinats a altres àrees. Però això duraria poc temps, a causa de la derrota de França a mans d'Alemanya, on es va tornar a trobar de nou sol davant el perill.

En vista dels esdeveniments el meu tiet em pren ruta cap a la capital amb l'esperança de sentir-se fora de perill i decideix ajuntar-se amb un batalló francès que es troba pel camí. A mig trajecte es troben amb els alemanys i són detinguts, interrogats i sentenciats a afusellament. El meu tiet intueix un final irreparable, i justament abans de ser executat, els hi explica que ell és català i espanyol i se salva pels pèls.

Desemparat, però viu, tot i detingut pels alemanys, se l'emporten a treballar a les seves bases navals de La Rochelle. Allà, juntament amb altres presoners, l'envien a encofrar. Des del primer dia, el capatàs es fixa en ell pel seu rigor i

disciplina, a més a més de mostrar una empatia al ser espanyol, i de mica en mica el va apartant encarregant-li tasques més lleugures, com enviar-lo per begudes, entrepans... El meu tiet no intueix res estrany, però l'home sabia el que es portava entre mans.

L'estructura que estaven muntant no era tot el ferm que es requeria, tenia errors i corria perill. A pesar d'això, havia de complir una missió i acatar les ordres de dalt. Per consegüent aquells homes continuaven pujant i baixant els 15 metres de profunditat, carregats amb sacs de ciment que anaven dipositant i empastant donant forma al submergible.

Al cap de pocs dies va succeir l'inevitable, l'estructura va cedir engolint tots aquells homes submergits en formigó. Una catàstrofe! El meu tiet es va salvar per segon cop.

En aquell caos va aprofitar per fugir, de nou sol i desemparat, es va amagar a les posades que va anar trobant pel camí, fins que es va topar amb un grup d'espanyols exiliats que estaven fugint dels alemanys i l'objectiu dels quals era arribar a París.

S'ajunta amb ells i preparen una estratègia per evitar trobar-se amb els alemanys. A pesar d'això, han de sortejar imprevistos i es veuen obligats a desviar-se cap altres direccions. El viatge s'allarga i es perden per les muntanyes i carreteres secundàries, terminant amb un esgotament i desnutrició, que fa que alguns es quedin exhaustes pel camí, tot i que la resta decideixen arriscar-se i arribar al poble més proper on es pugui sobreviure.

De lluny veuen un alberg, on uns aldeans una mica espantats al veure'ls en aquell estat tan lamentable, els ofereixen entrepans i begudes, però tot és tan hostil, que sense parar-se a penes, marxen del lloc. En un aparta de la carretera i sota uns arbres, es disposen a fer un alt en el camí per acabar de menjar i reposar forces, entre l'esgotament i el tòrrid sol del migdia es queden adormits, quan de cop senten un soroll de motor que els alerta del perill. D'un salt s'aixequen els cinc, i veuen apropar-se de lluny un vehicle blindat alemany. Sense posar-se les espadenyes comencen a córrer camp a través trepitjant un camp de blat acabat de segar, mentre els trets i les canonades del tanc passen fregant els seus caps. El meu tiet se salva de nou.

Però la guerra anava a durar molt més... i en aquell moment li ve la nostàlgia i pensa en la seva enyorada terra i en el seu amat germà que va morir a les casernes... Silenci...

- No puc seguir

Agafem la mà del meu tiet i els dos ens quedem callats mentre alguns ocellets voletegen a prop del balcó... a l'estona em diu.

- Plourà, volen massa baix.

Arribant a enfosquir, li convenço per anar a fer un passeig per la platja si clareja amb bon temps.

A l'hora convinguda estava allà, esperant a la porta com un clau. Semblava un dandi amb el seu barret panamà marro clar i les seves xanquetes acabades de comprar.

El mar semblava un llac, i els nostres peus submergits a l'aigua freda, va provocar sobtadament uns calfreds que ens van recórrer el cos sencer. Vam anar caminant fins a arribar davant d'un hotel, i observant-lo detingudament, em va explicar que havia anat a un sanatori per a malalts de tuberculosi, i que els enviaven a aquella platja pel seu iodo. I com a colofó, afegeix que almenys han conservat la seva façana de cristall plomat a l'estil art déco.

Vam prosseguir el nostre passeig i a col·lació d'aquest sanatori, és quan comença a explicar-me la seva odissea en arribar a París acabada la 2a Guerra Mundial, per acabar explicant-me de l'epidèmia de tuberculosi que assolava durament tota Europa.

Reprenem el relat, aquest cop l'any 1945. Durant tot el seu periple per la França de Vichy i posteriorment la França ocupada, va continuar amb la seva afició pel dibuix, "la seva vàlvula d'escapament". Tenia una germana a Barcelona la qual adorava i a la qual expressava els seus sentiments, deixant les seves vinyetes reflectides als sobres de les cartes que li enviava.

Així aquells primers mesos a un París desestructurat -tot mantenint el seu llistó intel·lectual i culturalment artístic a primera línia-, es va sentir il·lusionat i esperançat per llençar-se al carrer a la cerca de treball com a dibuixant. Va recórrer estudis, galeries d'art, tallers de pintura, es va apropar als cafès de Montmartre per aprofundir la situació a la qual vivien aquells artistes, i al final es va adonar malauradament, que el seu somni seria inabastable davant les condicions reals d'aquella bohèmia. Portava també setmanes resistint el fred, la gana i el desemparament a una pensió precària, i tampoc estava disposat a conuiu amb aquest risc de pobresa indefinidament.

No obstant això, el que si imperava era la falta imprescindible de la mà d'obra per sanejar i reconstruir edificis malmesos. En altres paraules, va haver d'assumir el camí marcat pel destí i postergar les seves expectatives.

Mentrestant, l'epidèmia de la tuberculosi feia els seus estralls i el meu tiet es va contagiar havent d'ingressar a un sanatori als afores de París.

Però "no hi ha mal que bé no vingui", al cap de tres mesos de la seva recuperació i durant la seva condolença, el director del centre es va fixar en ell, en veure la seva destresa executant tota mena de retrats, que dedica als seus companys d'habitació. El sanatori disposava d'un cine-club per familiars i malalts, i un estudi i taller per diverses activitats. Li proposa ocupar-se de la programació dels films per poder desenvolupar la seva capacitat artística lliurement. Agraït assumeix la responsabilitat presentant cada setmana els cartells, amb els dibuixos dels seus protagonistes, o amb els motius que li poguessin inspirar els temes de les pel·lícules.

Així va ser, com sense dedicar-se professionalment, va complir el seu somni en aquell sanatori on els malalts, familiars i amics gaudien de la projecció amb el segell del meu tiet als seus cartells.

Finalment, cal indicar que va continuar exercint la seva vocació en l'àmbit personal.